

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 93 - marts 2021

Udgiver:
Danske Sceneinstruktører
Linnésgade 25 2. sal
1361 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
mandag 10. maj 2021

Redaktion:
Inger Birkestrøm Juul, FDS
Anna Schulin-Zeuthen, FDS
Anne Barslev, FDS
Nikoline Grinsted, FDD
Steen Madsen

Layout:
Jakob Brandt- Pedersen

Forside:
Aalborg Teater: "Tine"
Instruktion: Runar Hodne
Foto: Emilia Therese

Annika B. Lewis "The Soul Catcher" – Foto: Jens Peter Engedal

Formandens klumme.....	4
TEMA: CORONAENS KUNST	
Det Frie Felts Festival	6
En usynlig fjende.....	12
Er dramaturgen i identitetskrise?	16
Oberstinden.....	22
Sub & Post Pesten.....	24
DDSKS Uddannelse	
Skatterådgivning	27
Legatudvalget.....	28
Runde dage	29
Code of Conduct	30
CoC tidslinje	34
Informationsnotat	35
Fælles etiske retningslinjer	38

Teater på nettet, teater med afstand og streaming er områder der er vokset og som vi i foreningen har stort fokus på. For selv med de bedste hensigter fra hele branchen, skal der være styr på aftalernes indhold. Sådan at freelancerne ikke skal afgive rettigheder til evig tid samtidig med institutionerne kan hente hjælp og er sikrede i langt højere grad end resten af os.

KÆRE MEDLEMMER

Når man bevæger sig rundt i byen på sine walk&talk ture, kan man se teaterplakater fra sidste år lokke; hvornår mon det bliver muligt igen at komme i teatret? Savnet er stort. Det er en sær og kold tid vi lever i, men dagene er blevet længere og kontakttallet falder og på mange måder går vi mod lysere tider. Hvordan og hvornår skal jeg lade være med at spå om, men hvad vi kan se, er at branchens iboende kreativitet trives og er parat til nye tiltag.

Teater på nettet, teater med afstand og streaming er områder der er vokset og som vi i foreningen har stort fokus på. For selv med de bedste hensigter fra hele branchen, skal der være styr på aftalernes indhold. Sådan at freelancerne ikke skal afgive rettigheder til evig tid samtidig med institutionerne kan hente hjælp og er sikrede i langt højere grad end resten af os. Vi har brugt meget tid på,

sammen med vores advokat, at behandle nye coronaformuleringer i kontrakterne og arbejder i streaming sammenhæng sammen med de øvrige forbund i "Create Denmark" for at sikre ordentlige standardiserede forhold på langt sigt. Selv om Scenekunst live er en fuldstændig unik oplevelse, er der ingen tvivl om at Streaming er kommet for at blive – så derfor giver det også mening, at have fokus på de kunstneriske muligheder der ligger i de nye formater.

Under pandemien har uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser været helt eller delvist lukket, men genåbningen rejser gamle spørgsmål og problematikker. Sidste år var det Filmskolen og netop nu har Kunstakademiet fået opmærksomhed. I forhold til uddannelsernes struktur og indhold – og omstillingen til akademiets bachelor og masterbegreber. Kulturministeriet har varslet, et nyt udvalg

skal analysere de ledelsesmæssige og organisatoriske udfordringer, som findes på de kunstneriske uddannelser i dag. Dertil skal de skabe modeller for fremtidig organisering og udvikling af de kunstneriske uddannelser. Det er vigtigt at branchen bliver inddraget i det arbejde, så vi får styrket dialogen med skolerne. Et oplagt sted at starte, er at de forskellige kunsthøjskoler får bestyrelser med repræsentation fra de forskellige brancher.

Vi skal have fortsat stor opmærksomhed på den del af arbejdsmiljøet, der handler om grænseskridende adfærd. Vi har som forening bakket op om en lang række initiativer siden 2017. I det seneste fagblad bragte vi Lærke Reddersens 3 års opsamling og introducerede den store rapport fra Aarhus Universitet. I januar 2021 fik I alle tilsendt vores bud på en Code of Conduct. Arbejdet stopper selvfølgelig ikke her! Derfor er det også vigtigt at I

melder jeres erfaringer tilbage til Sekretariatet pr mail og husker på at Madeleine Røn Juul er foreningens Arbejdsmiljørepræsentant.

Vi indkalder i år til ordinær Generalforsamling mandag 22. marts; og håber selvfølgelig, at det bliver muligt at gennemføre den. På Generalforsamlingen vil bestyrelsen præsentere forslag til en ny struktur for arbejdet i foreningen. En strukturændring, der ikke mindst skyldes at Steen stopper til sommer efter lidt mere end 20 års tro tjeneste. Så når sommeren kommer, håber vi også det bliver muligt at sige pænt farvel til Steen!

DET FRIE FELTS FESTIVAL ONLINE 2021

Arbejde! Oh hvilken længsel. At have kollegaer og et sted at gå til i disse tider. Jeg var selv hjemsendt fra Det Hermetisk Lukkede Kongelige Teater og mærkede netop denne dag mismodet og frygten for fremtiden ramme mig. På gåturen var jeg faldet ned i coronaens sorte hul, som jeg desværre tror, vi alle har været forbi i en eller anden form det seneste år

Det hele var parat i starten af december måned med lanceringen af den 6. udgave af Det Frie Felts Festival, for første gang som festival i både København og Aarhus i januar 2021. Hjemmesiden var opdateret, billetsalget åbnet, de fleste kontrakter underskrevet, og de mange møder mellem produktionshold, udvalgte scenekunstgrupper, venues, PR og hvad der nu ellers er af forberedelser, kørte derudaf efter planen. Nervøsiteten havde hele tiden været der: hvordan afholder vi en relativ stor scenekunsthøjtid midt under "dansen med Corona"? Mange af scenekunstgrupperne var i gang med at omforme værker der skulle have været interaktive i tæt kontakt mellem performere og publikum, noget vi jo allerede vidste ikke ville være muligt. Og vi blev lidt bekymrede når vi kiggede ned i budgettet, for hvordan skulle vi få råd til ekstra personale der kunne Corona-sikre festivalen, når vi samtidig måtte halvere

billetsalget. De bekymringerne kunne vi have sparet os, for nu kom den anden bølge, og den anden nedlukning og da vi gik på juleferie, var det med bevidstheden om at vi nok stod med en aflysning på hånden.

Så mens vi i festival-teamet sad hver for sig med vores aflyste julearrangementer, var det store spørgsmål: Hvordan kunne vi gennemføre festivalen i et eller andet online format?

Vi kontaktede Søren Knud Christensen fra Omnivox.dk som viste sig at være den helt rigtige konsulent til at hjælpe med at få en streaming-version op at køre. Han gav et godt tilbud, og vores produktionsleder Nils Engelbrecht Sørensen tryllede med produktionsbudgettet og vupti havde vi fundet midlerne til at omstille festivalens planer. Vi byggede et mini online Tv-studie op i Teatersalen på Teaterøen, hvor der både skulle være plads

til at scenekunstgrupper optrådte live på scenen for kameraerne, og hvor vi kunne skabe plads til kunstnerdialog, præsentationer og andet godt. Den 3. januar skrev vi ud til alle de scenekunstnere der var udvalgt til at deltage med værker på festivalen og spurgte om de ville være villige til at stille op i et online format. Det var de alle uden undtagelse, og på trods af den triste aflysnings-situation vi lige havde stået med, så var det faktisk inspirerende og livsbekræftende at mærke kreativiteten folde sig ud blandt alle de involverede kunstnere.

Formatet

Vi endte med at tilrettelægge en 6 dages festival med live-stream på Youtube, to timer hver dag mellem kl. 16.00 og 18.00, på de dage hvor vi skulle have afholdt den fysiske festival i København.

Dag 1, tirsdag den 19. januar åbnede med åbningstale ved de to kunstneriske ledere Griitt Uldall-Jessen og undertegnede. Der var champagne, gulddjakke, juvelbesat mundbind og glimmergardin. Og så havde vi lavet aftaler med de to international "acts" vi havde planlagt til åbningen, sanger og performer Ivo Dimchev fra Bulgarien skulle have åbnet festivalen i København med værket "The Selfie Concert", og ugen efter i Aarhus var det planen at den østrigske koreograf Florentina Holzinger skulle have præsenteret sit værk "Tanz". Begge værker har vi stadig til gode, vi har aftalt med kunstnerne at vi arbejder på at lande datoer i næste sæson til at vise værkerne live. Udover to online samtaler med disse fantastiske kunstnere, havde vi inviteret to aktører der i år var med som en slags "side-festivaler", nemlig HAUT som skulle have præsenteret "work in process showings" på Copenhagen Contemporary og The Living

Manifesto, et initiativ skabt af master-studerende på Den Danske Scenekunstscole, som ligeledes havde omformet deres initiativ til en online-festival før og efter Det Frie Felts Festival. (Anna beskriver sin oplevelse af premieren)

Min obligatoriske daglige "gåtur-for ikke at blive skør" var ved at være til ende. Jeg havde benyttet de 10.000 skridt på at følge min kæreste på arbejde. Arbejde! Oh hvilken længsel. At have kollegaer og et sted at gå til i disse tider. Jeg var selv hjemsendt fra Det Hermetisk Lukkede Kongelige Teater og mærkede netop denne dag mismodet og frygten for fremtiden ramme mig. På gåturen var jeg faldet ned i coronaens sorte hul, som jeg desværre tror, vi alle har været forbi i en eller anden form det seneste år. Jeg var uinspireret og følte mig som en anden Sisyfos, der slæbte forestillinger foran mig, med den

ene udskydelse efter den anden og med skriveopgaver på 'nye' kommende projekter, jeg aldrig fandt roen til at samle mig omkring, for ville det overhovedet give mening at forsøge at stampe dem op af jorden i disse tider. "Fandt roen" – hvor paradoksalt. Der var jo ikke andet end ro. Det var netop på sådan en dag, at jeg tændte for livestreamingen fra Det Frie Felts festival. Jeg havde selvordineret chokolade i tre kulører og rødvin (fuck udrensningsjanuar – der er Corona!) og det var med dette ved min side, jeg åbnede min computer på denne tirsdag i januar.

Glimmerende og glitrende både i scenografi, tøj og udstråling træder Erik Pold med sin insisteren på fest og lys helt ind i min stue. Efter få minutter sender jeg screenshot og sms med status til min kæreste: "Jeg skal nok rejse mig! Hygger med Erik Pold den skøre kugle og online teaterfestival!"

Erik Pold og Gritt Uldall-Jessen nyder champagne på Teaterøen, og vi opfordres til også at poppe bobler hjemme i stuerne og skåle med. Jeg føler mig mindre syndig med mit rødvinglas. Ca. 100 ser med og hilser i

chatten, med 'skål', 'tillykke' og 'vi glæder os til programmet'. Det føles faktisk som om, vi deler en oplevelse, selvom det er online. Jeg har ellers været ved af brække mig af onlinemøder. Jeg tror, at det, der rammer mig er, at nogen faktisk har gjort sig umage. Gjort noget særligt ud af det og tænkt det hele om til formatet. Den første dag indeholder blandt andet et par kunstnerinterviews: Et præoptaget med den bulgarske performancekunstner Ivo Dimchev, der skulle have fremført The Selfie Concert – et live museumsværk, hvor publikum tager selfies med Ivo og skaber "collective sculptures" – og et interview med den østrigske koreograf Florentina Holzinger om hendes værk TANZ. Jeg savner at opleve deres værker, men det er alligevel generøst at få indblik i deres refleksioner og lade sig inspirere. Min dag er reddet.

5 dage præsenterede 16 værker

De resterende fem dage på festivalen gav plads til at de 16 kuraterede værker på festivalen, fik mulighed for at blive præsenteret online. Vi havde bedt kunstnerne om enten at levere ca. 15-20 minutter sammenklip fra

videodokumentation af tidligere opførelser, optræde med uddrag live på scenen på Teaterøen eller finde en anden måde at præsentere værket på. Den første time hver dag indeholdt disse præsentationer, i den anden halvdel inviterede vi kunstnerne til at deltage i "artist talks" som publikum online kunne stille spørgsmål til undervejs. På denne måde fik vi givet et indtryk af alle værker og skabt rum for refleksion både mellem kunstnerne indbyrdes og med publikum online. Der var stor kreativitet blandt de deltagende kunstnere, nogle præsenterede helt nye video-versioner af værkerne, andre optrådte live og andre igen viste nyklippede sammendrag på video. Enkelte værker var i forvejen delvist video-værker og kunne derfor vises i fuld længde.

(Selvlysende samboer)

Lørdag har jeg inviteret min udvalgte Coronaboble, min veninde og hendes kæreste, over til middag. Derudover har jeg inviteret tusindvis af andre små levende organismer. Jeg har nemlig arrangeret, at vi senere på aftenen skal opleve Recoil Performance Groups *As I collapse* – online live installation. Fredag

recoil performance group "as i collapse" – Foto: recoil performance group

Screenshot Anna Schulín-Zeuthen

havde jeg med posten modtaget en smukt farvet konvolut med et lille plastikglas, sådan ét man har blodprøver i, fyldt med en koloni af den selvlysende alge *Pyrocystis Fusiformis*, samt en vejledning til, hvordan jeg skal passe på dem. Det er ret simpelt. Hvis du vil beholde

dem længe, skal de fodres med næringsrigt havvand, men ellers skal de bare have dagslys. Så laver de en form for fotosyntese, der får dem til at udsende et blåligt lys i mørke, når de udsættes for pludselige bevægelser. I naturen finder man algen i havet, hvor dens

lys i de store havstrømme kan observeres med det blotte øje, helt fra det ydre rum.

Coronaboblen nyder lidt vin, inden vi, da klokken nærmer sig 22, sætter os i det rum i lejligheden, der bedst kan mørklægges. Det har jeg fået instrukser om på forhånd. Vi skal også have et glas vand med hver, vi tillader os også at tage naturvinen med.

Først er der en introduktionsvideo, hvor koreografen Tina Tarpgaard, fortæller om tankerne bag og forklarer om algen med stor videnskabelig fascination.

Derefter skal vi alle mødes på Zoom. En del blandt publikum sidder i Canada, og det er en pointe i performance, at vi sidder på tværs af jorden. I liveinstallationen møder vi performer Nelly Zagora. Gennem ord og sparsom bevægelse tager hun os gennem et møde med vand og alger – et møde, hvor vi inviteres til at forstå vores egen forbindelse til netop disse tidlige organismer og det vand, som er så stor en del af vores krop. Hun flytter på et kar med vand og alger, og på et kamera. Med det iscenesætter hun nærbilleder af

sin egen hud på forskellige kropsdele, hvor hun lader algevandet lægge sig i hudens furer og porrer. Det er klart den del, vi synes er mest vellykket. Det er nogle smukke billeder, hvor huden på forskellige kropsdele fascinerer ved at opleves så vidt forskelligt og minder os om landskaber og kratere på fjerne planeters overflader. Vi er dog enige om, at det virker til, at Nelly Zagora kan meget mere som kropslig performer, end vi får lov at opleve. Men vi fornemmer også, at Zoom-formatet med det lidt låsende kamera formentlig har lagt en dæmper på udfoldelsesmulighederne. Undervejs i installationen åbnes der for vores kameraer, så alle blandt publikum kan skåle i det vandglas, vi skulle medbringe. Vi skal dermed blive mindet om, at vi alle består af det samme. Måske er det, fordi jeg denne aften har andre mennesker i samme rum, jeg kan skåle med, til forskel fra champagneskålen, der virkede på DAG 1, men jeg oplever det en smule mere søgt.

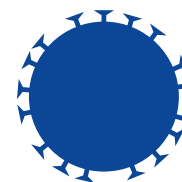
Efter liveinstallationen opfordres vi til at lytte til en præindspillet guidet meditation skabt af Ida Marie Hede. Den skal opleves i det mørke rum sammen med vores algekoloni,

som er blevet hældt på en tillukket plasticpose. Tanken er, at vi kan 'nulre' posen med havvand og alger, så de lyser i mørket, mens vi lytter. Det er en smuk musikalsk lydside og algerne reagerer virkelig flot på bevægelse og berøring, men på dette tidspunkt er vi ikke så gode til at gå med den meditative tilstand. Min veninde er mere optaget af, hvor meget vi kan få algerne til at lyse, og vi må nok stå ved, at vi havde mere lyst til at se dybt i naturvinen end at fortsætte med at se ind i vores eget indre vand. Ikke desto mindre forsætter aftenen med livlig snak om vores oplevelse. Algerne bor stadig på mit køkkenbord, og når jeg under opvasken banker ind i dem, vækker deres blålige lys en sær følelse at have fået flere tusinde ekstra samboer. Det føles godt at være mange.

Formålet var at lave noget der henvendte sig til scenekunstbranchen nationalt såvel som internationalt, til kuratorer, festivalarrangører, kritikere, kolleger, scenekunstnere og andre der er nysgerrige på hvad der er af nye navne og tendenser i det frie felt, og som kunne sidde online i hele verden og følge med, derfor blev hoveddelen også

afviklet på engelsk. Vi tilstræbte dog også at præsentere et tilgængeligt format der også kunne henvende sig til det nysgerrige øvrige publikum. Og vi fik ganske god foromtale, ikke kun hos Københavner pressen, men både Horsens Folkeblad, Aarhus Onsdag og Aarhus Stiftstidende gav god omtale forud for eventen.

Nu sidder vi tilbage med 12 timer online festival, som stadig ligger på vores Youtube kanal, hvor over 1300 unikke seere har kigget forbi indtil videre. Det er på mange måder et værdifuldt dokument over den frie scene-kunst under Corona og lock down i 2021.

EN USYNLIG FJENDE ...

Vi har stået i det, vi har hørt om det og vi har alle været påvirket af det. Aflysningen i Coronaens navn. Forestillingen, der stod i startblokken og pistolen, der aldrig gik af...

'En Usynlig Fjende' er skrevet og komponeret af Anne-Sofie Møller Olesen & Kasper Grøn, studerende på SDMK, på et tidspunkt, hvor historien om Corona i Danmark langt fra er slut.

Operæen 'En Usynlig Fjende' følger fem mennesker, som hver især må finde deres vej under Coronaens restriktioner. De må løbende forholde sig til nye retningslinjer og spørgsmålet om, hvorvidt og hvor langt de vil gå for at efterleve dem. Er der en grænse for, hvor meget sammenhold vi kan mønstre hver for sig. Og hvor meget kan vi øge kontrollen med os selv og hinanden uden, at det har konsekvenser.

Operæen skulle have haft premiere på Den Fynske Opera i december 2020, men så aldrig dagens lys – pga. Corona.

Kan du fortælle om tilblivelsen af En Usynlig Fjende?

Projektet startede tilbage i marts, da den første lockdown blev annonceret. For vores vedkommende betød det at vi ikke havde øvefaciliteter som sædvanligt og med al undervisning og koncerter udsat på ubestemt tid stod kalenderen gabende tom.

Idéen opstod måske mere som en intern joke end som så meget andet – men i mangel på andet at fordrive tiden med kastede vi os over at skrive en opera om Danmark der var lukket ned. Hele situationen virkede så surrealistisk. Folk havde mange forskellige

reaktioner og bud på fremtiden, og for os var det at skrive om, hvad der foregik, da også en måde at begribe det hele.

Vi tænkte på det tidspunkt ikke, at det nødvendigvis skulle være et større projekt, men måske en forestilling, som kunne involvere et par medstuderende og opføres i konservatoriesammenhæng.

Det ændrede sig dog, da vi fik kontakt til den Fynske Opera, som viste stor interesse for at sætte forestillingen op på deres scene, og pludselig voksede projektet til den størrelse vi stod med i december.

Hvordan var i udfordret af situationen omkring Corona i prøveforløbet?

Da vi fastlagde antallet af medvirkende, havde vi en klar forventning om, at når først lockdown situationen drev over, så betød det

at Corona og restriktionerne generelt selvfølgelig også drev over.

Så vi udformede en prøveplan der nærmest ikke tog hensyn til, at der fortsat kunne være

restriktioner af nogen art. Retrospektivt kan man jo tænke hvor naive vi var, men det siger også bare meget om, hvordan vi troede at tingene skulle udfolde sig.

Så da vi nåede til at samle orkestre og sangere endte vi med at aflyse en hel prøveweekend, da én af de medvirkede nyligt var erklæret nær kontakt til en corona-positiv. Med de restriktioner der gjaldt undervejs i prøveforløbet, og dem der blev tilføjet, måtte vi hele tiden justere. Det var meget svært at gennemskue, hvordan alle retningslinjer skulle applikeres, så vi har næppe fulgt restriktionerne til punkt og prikke.

Det var begrænset hvor mange prøvelokaler vi havde til rådighed, som kunne rumme 26 mand, der alle skal have 2 meters afstand imellem sig. Løsningen blev i høj grad mindre gruppeprøver og sektionsprøver i orkestret. Med erfaringerne fra efteråret vil vi i langt højere grad ty til den slags prøver i et forhåbentligt kommende prøveforløb, ganske enkelt så alle er mindre udsat.

"En usynlig fjende..." - Foto: Kristýna Duchoňova:

"En usynlig fjende..." - Foto: Kristýna Duchoňova:

Hvor meta-agtigt føles det at lave en opera om en nedlukning og så have en nedlukning lurende i horisonten?

Pænt meta-agtigt!

Tanken om, at der lurede endnu en nedlukning om hjørnet kom egentlig ret sent i forløbet. Tilbage i sommers, da hele projektet blev tilrettelagt var det ovenpå sommermånedene, der åbnede mere og mere op, og gav

grobund for en vis optimisme i forhold til hvor tingene var på vej hen - til trods for mange eksperters råd angående 2. bølgen.

Ærlig talt snakkede vi mere om, Corona mon ikke var lidt uddebatteret, når vi nåede til december frem for om det overhovedet kunne lade sig gøre til den tid.

Men hen ad efteråret blev det jo pludselig mere og mere udfordrende at bibeholde optimismen og det gav da uncægtelig projektet en hel del kant, at det helt store tema i fortællingen også var den helt store modspiller i realiteten. Og indtil nu også har været årsag til at det ikke kunne gennemføres som planlagt. Ironien er jo ikke til at tage fejl af. Hybris...

Hvordan føltes det i dagene op til premieren?

Da vi var midt i forløbet, handlede det mest af alt om at blive klar til premiere og få alt det musikalske og sceniske til at fungere. Det var et tæt prøveforløb og det krævede meget af alle at lære en hel nyskrevet opera på den måde. For de fleste var det et foretagende udover arbejde eller studie.

Vi havde generalprøve 2 dage forinden premieren skulle stå og gik egentlig derfra med en vis fortrøstningsfuldhed og ro i maven – vi nåede det. Vi var klar.

Men, en god generalprøve...

Hvordan og hvornår blev beslutningen taget?

“Nære kontakter” til medvirkende hjemsøgte produktionen hele vejen igennem. Vi havde alle studier, jobs, etc. at passe, så de medvirkende var også i kontakt med mange andre.

På trods af en ret stram testpolitik, hvor alle blev testet minimum hver uge op til forestillingerne, var det definitionen og proceduren som nær kontakt, som fældede produktionen.

Dagen før premieren var én af musikernes kæreste erklæret positiv og senere samme dag blev yderligere medvirkende “nære kontakter”, da deres bofæller fik positive testresultater.

Ingen medvirkede har haft sygdommen i forløbet, men da Corona florerede i de miljøer

vi førdes i, var det nok til at spænde ben for opførelserne. Vi aflyste i første omgang de første 2 forestillinger og forsøgte at afløse for de folk, som ikke længere kunne medvirke. Skæbnen ville dog at Regeringen lukkede teatrene for 2. gang i mellemtiden og på den baggrund røg de sidste forestillinger.

Er det planen at forestillingen skal have premiere på et senere tidspunkt?

Lige nu arbejder vi med Den Fynske Opera på at finde en dato i den kommende sæson, hvor vi kan genoptage arbejdet. Det er ikke nemt, der er mange produktioner, som har måtte udsætte.

Er forestillingen stadig relevant, når Coronaen er et minde blot?

Forestillingen handler unægtelig om Corona og om Danmark, da sygdommen kom hertil. Den følger til en vis grad hvordan sygdommen bredte sig og samfundet lukkede ned, strammede restriktionerne og forsøgte at få kontrol med smitten.

Kontrol er blevet et af de helt centrale temaer i fortællingen, og den endelige opera er langt mere en historie om hvordan vi alle sammen prøver at bibeholde kontrollen, når vi møder noget ukendt.

Selv hvis Corona bliver et minde blot, repræsenterer operæen her en signifikant tid i vores liv som nu er en del af vores fælles historie.

I og med vi skriver en opera baseret på virkelige hændelser så er fortællingen i og for sig uddateret fra dag ét. Den problemstilling diskuterede vi meget i tilblivelsesfasen, for hvordan skulle vi overhovedet afslutte en coronaopera, når Corona jo på ingen måde er færdig med at påvirke vores liv og virke?

Det har været med til at præge historien i retning af mere end bare at rapportere hvad der skete i foråret. Det er en interessant og vildt hurtig udvikling vi har været igennem. Mange har sikkert allerede glemt, hvordan de tænkte om corona, da den først kom til landet.

ER DRAMATURGEN I IDENTITETSKRISE?

Et indblik i Kollega-Kaffe-dialoger med FDD-bestyrelsesmedlem og dramaturg Barbara Rousset, med tekstuddrag fra auteur og dramaturg Rasmus Malling Lykke Skov og dramaturg og iscenesætter, Astrid Hansen Holm

Den 20. januar 2021 mødtes 25 dramaturger, og dramaturgisk arbejdende, online, for at snakke om dramaturgens arbejde i det frie felt. Mødet blev til i forbindelse med Det Frie Felts Festival og under Kollega-Kaffe-formatet – et nyt initiativ af Foreningen af Danske Dramaturger - med et ønske om at skabe kollegial dialog dramaturger på tværs i et både socialt og videndelende perspektiv.

Dramaturger i dialog

Det er sjældent at dramaturger mødes på tværs. Vi er mange der ikke kender hinanden, og dermed heller ikke hinandens tilgange til det dramaturgiske arbejde. Hvordan kan det være? Måske er det fordi, at der ansættes et fåtal af institutionsdramaturger, som lærer hinanden at kende internt på arbejdspladsen, hvis ikke de er den eneste dramaturg i dramaturgiatet. Dramaturger, der uddanner

sig samtidigt, kender ofte hinanden, men hvis man ikke har gået på universitetet samtidigt, er der også sjældent kendskab til hinanden. Måske holder vi vores kort tæt ind til kroppen, fordi der er så få reelle dramaturgjobs?

Det manglende kendskab til hinanden og kollegaskabet på tværs, betyder, at det er sjældent vi får videndelt dramaturgiske metoder og tilgange dramaturger imellem, og dermed ikke inspirerer hinanden eller sammen får italesat hvad det er, dramaturgen kan tilbyde de kunstneriske arbejdsrum. At sætte ord på sit arbejde er en stor del af både at forstå og at kunne formidle sit professionelle virke – og når man kan formidle det, så er man et skridt tættere på at kunne forklare andre i branchen, hvad dramaturgen kan tilbyde. Det er – i hvert fald i dramaturgens øjne – alment kendt, at det ikke er alle i et kunstnerisk arbejdsrum, der ved hvad de kan

bruge en dramaturg til. Nogle fejlvurderer dramaturgen som en slags ekspert, der ved hvor værket skal ende, mens nogle anskuer dramaturgen som en instans, der vil bestemme resultatet: Dette er dog efter undertegnede bedste overbevisning en fejlslutning, som vil genkendes af samtlige dramaturger. Samtidig er der ikke en endelig definition af hvordan dramaturgen går til arbejdet på. For måderne er utallige. Er dramaturgen i eksistentiel krise? Fordi vi ikke taler sammen, og ingen er helt enige om, hvad vi kan, skal og vil tilføje et kreativt arbejdsrum?

I mødet og dialogen om HVAD dramaturgen kan og gør, møder vi også opgøret med både uvisheden og misforståelser af, hvad dramaturgen kan tilbyde et arbejdsrum. Således kan vi sammen lære at fjerne de også forskellige tilgange – men for at gennemføre et opgør med uvisheden af negativ betydning,

da må vi også åbne dørene op for resten af branchen.

Til mødet den 20. januar havde Foreningen af Danske Dramaturger inviteret to dramaturger fra det frie felt til at fortælle om deres arbejde, for først og fremmest at starte dialog de deltagende dramaturger imellem - for at inspirere til at sætte ord på og dele personlig tilgang til det dramaturgiske arbejde. Den deling, vil vi her invitere læseren ind i – i ønsket om at åbne den vigtige dialog, der ikke kun er relevant for dramaturgen. Den er relevant for alle i scenekunstbranchen, der har idéer eller fordomme om dramaturgens virke, eller måske dagligt arbejder med dramaturger i deres skabelsesprocesser.

Dramaturger fra det frie felt

De to inviterede dramaturger der udtalte sig til mødet, er begge fra det frie felt. Og det

bærer deres præsenterede praksis selvfølgelig præg af. At påpege at man arbejder i det frie felt, det er at pege på nogle bestemte produktionsvilkår. Det frie felt er ikke institutionelt. Når man arbejder i det frie felt, arbejder man projektbaseret, måske på flere projekter ad gangen, og samtidigt arbejder man gerne ligestillet. Det er sjældent, at man kun varetager én opgave ad gangen. Dramaturgen vil for eksempel oftest ses med flere hatte på: PR, kommunikationsansvarlig, fundraiser, for blot at nævne et par eksempler. Vi repræsenterer altså med eksemplerne her ikke institutionsdramaturgen, men med en institutionsdramaturg i bestyrelsen, håber vi også på sigt at skabe mere alsidige dialoger, der kan præsentere bredere dramaturgiske afsæt og profiler.

Her er dog et godt sted at starte:

”Og Dramaturg”

Rasmus Malling Lykke Skov er en ”og dramaturg”. Med en uddannelse som Cand.mag. i dramaturgi i 2009, en BA i idéhistorie og en efteruddannelse som Auteur og Iscenesætter i Odsherred, indtager han flere roller i det kreative arbejdsrum. Blandt andet når han arbejder sammen med sin kollega Sara Fink Søndergaard i Teater Fluks, som de sammen startede i 2011.

”Jeg er på mange måder det man kunne kalde en ”og dramaturg”, fortæller Rasmus selv. ”Iscenesætter og dramaturg. Performer og dramaturg. Kunstnerisk leder og dramaturg. Fundraiser og dramaturg. Projektleder og dramaturg. Og ofte alle de ovenstående på én gang - og dramaturg.” Rasmus er altså ikke kun dramaturg, men det er en attitude han arbejder med i samtlige roller han indtager i sit kunstneriske arbejde.

”Min position som ”og dramaturg” kommer nok tydeligst frem i min trang til research, refleksion og forberedelse. Research forstår jeg i denne sammenhæng grundlæggende som det at indhente information/viden/

inspiration fra noget uden for én selv, eller i det mindste udenfor ens vante mønstre og tankegange. Det kan være faktisk, historisk, populærvidenskabelig eller sproglig research, men det kan også være en tour de force gennem andre værker, fortællinger eller lydoplevelser, der behandler et givent emne. Hvert projekt giver sine egne resonanser og har sin egen kontekst, der er med til at informere den givne tilgang.

Man kan være dramaturg på et utal af måder. Du kan have fokus på mediedramaturgi, dramaturgisk formidling, repertoireplanlægning eller på hardcore kunstnerisk sparring, udvikling og produktion. De forskellige retninger kan i nogen grad ses som forskellige attituder, metoder og vokabularer indenfor dramaturgien. For mig er det naturligt at være mere intuitiv, resonansbaseret og samtidig konceptuel i min tilgang. Jeg forholder mig til det kunstneriske udgangspunkt og spørger ind til om det hænger sammen – har vi samling på materialet – mangler der noget til at kæde de forskellige elementer sammen – kommer vi til at kede os unødigt?

Dramaturgi kan være ren matematik – som når du altid bliver følelsesmæssigt berørt det samme sted i bestemte film, hvad enten du vil eller ej. Men det kan også være et kunsthåndværk – uden for den beregnende matematik. Personligt er det dér, jeg helst vil være. Gerne med en fornemmelse for matematikken, håndværket – men også i stand til at slippe det.”

Rasmus Malling Lykke Skov deler her hvordan han ser sin dramaturgiske tilgang, og en dramaturgisk tankegang i et bredere perspektiv, men han mener ikke, at den dramaturgiske OG-attitude, kun er tiltænkt dramaturgen i rummet.

”Dramaturgi kan være dramaturgens virke, men ofte er det i højere grad et resultat af en fælles proces, hvor retninger, strukturer, attituder og tempi finder sammen. Noget der giver en bestemt struktur og toning til det endelige scenekunstneriske værk. Uden at vide det helt, er det min fornemmelse, at denne fælles proces kun bliver bedre, når der er en kvalificeret dramaturg med på sidelinjen.” Måske netop fordi det er svært at anskue sig selv og

Rasmus Malling Lykke Skov. Foto: Martin Esquivas

sit arbejde fuldstændigt udefra som kunstner, selvom man tænker dramaturgisk i sit arbejde? Og fordi dramaturgen netop kan inspirere til at tænke dramaturgisk?

Dramaturgrollen i identitetskrise

Astrid Hansen Holm er uddannet cand. Mag i dramaturgi ved Aarhus Universitet i 2013, og arbejder i dag som dramaturg og iscenesætter. Hun har været en del af etableringen af HAUT, og er et af de fire medlemmer i det tværoæstetiske kunstnerkollektiv, Vontrapp og en del af performance kollektivet Ruby Gamache.

Hun delte ved mødet sin glæde ved at skulle lukke op for sin faglighed og sine tilgange i sit dramaturgiske arbejde, og begrundede den således:

“Jeg tror det er fordi at dramaturgrollen er i en identitetskrise i Danmark. Jeg kan bare se på mig selv. Jeg frygter altid at folk ikke ved hvad en dramaturg er, eller jeg frygter at de synes, det er noget akademisk pjat at have en dramaturg med i den kunstneriske proces. At vi er glasuret, der kan spares væk. Det er meget sjældent jeg bliver mødt med en positiv for forståelse af, hvad en dramaturg er. Dette synes jeg vi skal gøre noget ved. Jeg synes vi skal udrede denne identitetskrise sammen i 2021 - det tror jeg virkelig vil kunne

styrke os hver især og styrke teaterkunsten i det hele taget”.

Astrid Hansen Holm taler altså direkte ind i det nævnte opgør om, hvordan dramaturgens rolle fortsat må afmystificeres – og hun starter med også selv at fortælle, hvordan hun gør dramaturgisk arbejde.

“Mit speciale – “Publikum i værket” har været definerende for min interesse og den måde jeg arbejder på som dramaturg og som scenekunstner. Et hovedspørgsmål for mig er altid – hvem er publikum? Og det kan være mere eller mindre konkret ment. Måske har de ligefrem den drivende rolle i dramaturgien, måske vil man forandre deres syn på noget bestemt.

Når jeg arbejder som dramaturg for andre, er jeg til stede i processen først og fremmest som “publikums repræsentant” og kunstnerens samtalepartner. Mit bagkatalog af viden om teater, kunst, litteratur og filosofi kan jeg bringe ind i en proces og hermed bringe ny viden, inspiration og kontekst til det kunstneriske arbejde. Men det er primært i samtalen, at jeg som dramaturg, kan være med til at

kvalificere kunstnerens valg – hvad vil vi gerne fortælle og hvorfor? Hvis man kan svare fyldestgørende på de spørgsmål, så er man godt på vej til at lave en god forestilling”, fortæller Astrid Hansen Holm om dramaturgens rolle, og hvordan hun omfavner og bruger den.

”Som dramaturg har jeg ikke det kunstneriske eller det økonomiske ansvar. Jeg er ikke kreativ, men analytisk og det er aldrig mig, der vedtager en idé. Dette er jo en meget anderledes måde at være til stede i en kunstnerisk proces på, sammenlignet med de andre, der er involveret i en produktion. Instruktør, koreograf, scenograf, lys og -lyddesigner osv., de finder alle sammen på og vedtager ideer. I stedet bruger jeg mine sanser til opleve, forstå, give feedback og stille spørgsmål til hele det samlede rum, vi arbejder i. Min fineste opgave er i selve prøverummet at være ekstraordinært sanseligt til stede samtidig med jeg analytisk sprogliggør logikken i beslutningerne. Og hvis jeg ikke kan forstå den dramaturgiske logik, så sætte spørgsmålstegn. Man kan sige jeg er en kunstnerisk konsulent. Om jeg arbejder med dans, tekst, lyd eller

collageværker, så har jeg nogle hovedspørgsmål, som jeg arbejder efter: Hvad fortæller vi? Afspejles det i den form/rum vi arbejder i? Hvem er publikum, og hvorfor er de her? Hen imod slutningen af processen kan jeg så faktisk godt komme med dramaturgiske forslag til ændringer af forestillingen”.

Astrid Hansen Holm. Foto: Søren Kjeldgaard

Udtalelser fra både Astrid Hansen Holm og Rasmus Malling Lykke Skov er uddrag fra deres oplæg til mødet 20. januar 2021. Overskriften for dramaturgens arbejde i 2021

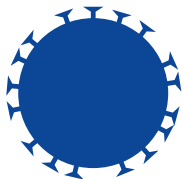
Formålet er nu ikke at bruge tid på at konkludere et opsummerende svar på, hvad dramaturgens arbejde er. Formålet er netop her at omfavne de forskellige dramaturgiske identiteter i opgøret med en eventuel identitetskrise, i en fortsat afmystificering af rollens nuancer og plads i produktionen af scenekunst i 2021 og fremadrettet.

Bestyrelsen i FDD spurgte de to oplægsholdere om de ville give et godt råd til dramaturgen i det nye år, som en slags overskrift. Her sagde Rasmus Malling Lykke Skov: ”Jeg vil foreslå, at vi bliver bedre til at lukke hinanden ind i vores processer. Enten allerede mens de pågår, eller efterfølgende. Lad os dele metoder, svære spørgsmål, gode løsninger, mulige procesmodeller, noteteknikker, digitale inspirationskilder, osv. Der er ikke én løsning – ikke én metode”.

Hos FDD mener vi, at interne dialoger mellem dramaturger fortsat er vigtige, men den skal parallelt deles med dramaturgisk arbejdende, resten af det kreativt skabende rum, hvor det dramaturgiske samarbejde begår sig. Det siges dramaturgen og instruktøren er et makkerpar, i hvert fald i en institutionel kontekst, så vi håber I vil tage snakken videre sammen med os.

**Du kan starte med at tænke nu;
Hvordan tænker du dramaturgens og
dramaturgisk arbejde? Også i dit eget
virke?**

Hold øje med FDD's Facebookside og hjemmeside www.dramaturgerne.dk for dialoger om det dramaturgiske arbejde.

Katrine Staub, Peter Scherrebeck og Snorre Elvin "Pourous Nests" – Foto: Sarah Johanna Theurer

OBERSTINDEN

Foto: Thomas Kolding

Kære Legatbestyrelse

Fra bog til scene. Mange ytrer sig forbeholdent, om man kan tillade sig at omsætte allerede selvstændige kunstneriske værker til et andet kunstnerisk medie. Mange mener, at man udsulter dramatikerklassen, hvis man ikke opretholder den ved at give plads og muligheder til dramatikernes egne unikke værker. Jeg er til dels enig, men kan ikke se bort fra, at inspiration og idekraft altså også udspringer fra bøger, man læser, film man ser, udstillinger man besøger, hvis ellers man er et nysgerrigt og sultent menneske. Det er jeg. Og jeg har fået oplevelser under huden ved at læse en bog, jeg bare får billeder af og kan sætte i min udtryksforms ramme - nemlig teatrets. Herregud, Shakespeare har vel læst Saxo's Amler? Og helt uden sammenligning med Shakespeare, så har jeg altså, sammen med en scenografkollega, Thomas Kolding, omsat bogen "Krigen har ikke et kvindeligt ansigt" af Nobelprismodtageren Svetlana Aleksijevitj til et sceneværk. I monologform. Hvor indtalte stemmer (17 ældre skuespillerinder), billedkunst der er videoprojiceret, musik og mig selv på scenen, som S. Aleksijevitj, beskriver nogle af bogens dokumentariske vidnesbyrd fra Den Store Fædrelandskrig. For Thomas og mig har

det været vigtigt at forholde os nøgternt og autentisk til de forførdelige historier, kvinderne oplevede. Ved at sammenstille og side-stille de andre kunstneriske udtryk, fremstår historierne i et polykromt univers, publikum kan krybe ind i og få en intim og fortættet oplevelse af.

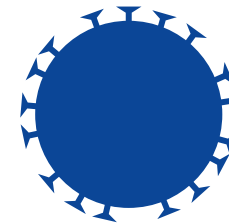
Og oplevelserne har publikum fået. Fra Vejle Musik Teater til Krigsmuseet på Stevns. Vi har solgt forestillingerne igennem 2 sæsoner og fortsætter i sæson 21/22.

Men... og derfra er der ikke langt, til at undersøge og forfølge det spor med crossover ideen i monologform, det må vi bare fortsætte med... Med vores Teaterforeningen Katusha og vores bestyrelses accept, har vi kastet os over bogen "Oberstinden" af finske Rosa Liksom. Historien om en særegen kvinde, hvis skæbne blev beseglet, da hun blot var 13 år

og mødte Obersten, - en overbevist nazist, et magtmenneske, der straks betog og manipulerede den unge kvinde. Hun fortæller i jeg-form, rystende interessant, hvordan det var at være kvinde (i Finland) i det 20. århundrede, hvor krig og højrepopulisme, social kontrol og statsmagters jerngreb om befolkninger og ikke mindst magtens suverænitæt - privat eller officielt - påvirkede folks livsvilkår. Genkender vi det i dag???

Men en skabelsesproces tager tid - fra tanke til resultat. Vi ved det fra "Krigen", det tog næsten 3 år! Denne gang har vi speedet op. P.gr.a. Covid har vi haft mere tid og energi, (men mindre økonomi!) til at fokusere og se fremad og komme hurtigere i mål. Og det er dér, Sceneinstruktøremes Rettighedsmidler kommer ind i billedet. I skubbede processen hurtigere ud over kanten. Ved at tildele os midler til en workshop. Vi, skuespiller,

scenograf og instruktør, fik en chance for at fordybe os, komme rundt om stoffet, ned i substansen. Det har været meget værdifuldt. Vi har allerede berammet en premiere marts 2022. Vi har allerede modtaget fondsmidler fra WH Fonden og allerede solgt halvdelen af de budgetterede forestillinger. Så tak for opmuntringen.

SUB & POST PESTEN

Foto: Inger Birkestrøm Juul

Med 2020 som grundtone, og 2021 stadig i uvirkelighedens tegn, har opgaven været - og er til stadighed - at finde og op-finde nye måder at kommunikere med publikum på.

Performancevirksomhed i December 2020 valgte denne Instruktør FDS at vise som live-optræden i ET UDSILLINGSVINDUE/ Interiør som SCENE og GADEN/Exteriør som publikumsområde.

I løbet af December 2020 vistes 3 Performances i GALLERI SALTs vinduer som en foræring til forbipasserende - en slags levende Julekalender - 3 Torsdage i trækk i forskudte eftermiddagstimer.

De optrædende poserede i lys indendøre, foretog nogle korte forløb, bevægelser og dansetrin exteriør på gaden - med behørig afstand til publikum - og genoptog efterfølgende scenearbejdet bag ruden. Under hele

forløbet var tilsat en lydside via en ghettoblaster placeret på trappen til galleriet, med oceanisk flydende musik...

Momenter af aftalte forløb: spille dam, rejse sig og bevæge sig i slow-motion, læse, ændre påklædning, lægge tarotkort, dekorere en smuk gren med flettede hjerter - vekselvirkede med visuelle dialoger med publikum. - Alt fra smilen, vinken, efterligning af bevægelser - til længere smukke forløb, hvor bl.a. et par unge piger mimedede modellens bevægelser, og under forløbet bød ind med nye situationer; en følelsesfuld kommunikation uden ord. De medvirkende var en model, en prof. fortæller og en poet - alt con amore...

GODT NYT ÅR 2021 ALLE fra INGER BIRKESTRØM JUUL, Instruktør FDS, Dramaturg
Location: GALLERI SALT / Overgade 41 / Odense DK...

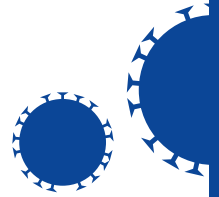

Foto: Inger Birkestrøm Juul

Drømmer du om forandring?

Sæt din faglighed og kunstneriske ambitioner i spil i et tværfagligt, samskabende læringsrum.

Kandidatuddannelsen i scenekunst optager kunstnere med et ønske om at undersøge, udfordre og udvide scenekunstens rolle og potentiale i en konstant foranderlig verden.

Du kan være nyuddannet eller erfaren kunstner. Det vigtige er, at du har kunstneriske visioner og lyst til at dykke ned i og undersøge dit fagområde.

Det er nu muligt at fordybe sig inden for syv scenekunstneriske specialiseringsområder på kandidatuddannelsen.

Kandidatuddannelsen i scenekunst tilbyder

- rum og tid til at dyrke dit individuelle kunstneriske projekt
- mulighed for at styrke og udbygge dine faglige kerekompetencer
- professionel vejledning fra kunstnere fra ind- og udland
- samskabende processer i et tværfagligt, internationalt studiemiljø
- et kreativt rum til at skabe nye scenekunstneriske (sam)arbejdsformer og udtryk
- syv nye specialiseringer, inkl. specialisering i DIRECTING

Vil du vide mere?

Deltag i online informationsmøde den 23. februar kl. 18 og mød teamet på kandidatuddannelsen.

Læs mere her:

ddsk.dk/da/kandidat-i-scenekunst

DDSKS

Per Knutzons Vej 5
1437 København K

Ansøgningsfrist: 15. marts 2021

Team Teatret: "Mombie" – Instruktion: Anna Zacho Søgaard – PR Foto

Kære rådsmedlemmer i Dansk Kunstnerråd

Kunstnernes Beskatning 2021 er klar! I år har vi, foruden generelle opdateringer, valgt at kommentere på driftsudgifter og skatteproblematik i forhold til kompensationsordningerne under covid-19. Kunstnernes Beskatning er en kommenteret skattevejledning med afgørelser og eksempler fra praksis, som viser, at der ofte er forskellige muligheder for fortolkning af reglerne. Skattevejledningen er siden 2002 udgivet af Dansk Kunstnerråd med årlige opdateringer og udgives i år i et samarbejde mellem Dansk Kunstnerråds skatteudvalg og advokat Peter Hansen.

Kunstnernes Beskatning findes i pdf og den ligger både på vores hjemmeside og på facebook.

Henvis gerne til den og del i jeres netværk.

<https://dansk-kunstnerraad.dk/kunsternes-beskatning-2021-er-klar/>

<https://www.facebook.com/danskkunstnerraad>

FDS LEGATUDVALGET

har ansøgningsfrist

MANDAG 12. APRIL 2021 kl. 12.00

Og der kan forventes svar primo maj

Ansøgningsskema som skal anvendes, kan rekvireres hos steen@stagedirectors.dk eller hentes på www.stagedirectors.dk under medlemservice pinden.

Legatudvalget har besluttet at afsætte 50.000 kroner til uddeling. Og når I ansøger, skal I huske at det til stadighed har været Legatudvalgets indstilling at så mange som muligt skulle have glæde af midlerne.

I din ansøgning skal du gøre rede for, hvordan det pågældende projekt du søger penge til kan videreudvikle dit talent og din profession.

Foreningen forventer en skriftlig afrapportering til eventuelt brug i Det Postomdelte Fagblad.

Departementet "Homo Økonomikus" – Foto: Jacob Stage

RUNDE DAGE:

Anna Balslev
21. maj
30 år

Russell Collins
26. maj
50 år

Peter Schrøder
13. juni
75 år

Thomas Malling
28. juni
75 år

Mogens Pedersen
26. maj
90 år

Instruktørens ansvar og rolle i forhold til psykisk arbejdsmiljø på produktionen

Med afsæt i den faglige rapport fra institut for kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet: "Grænseoverskridende adfærd – diskrimination, chikane, uønsket seksuel opmærksomhed, vold, magtmisbrug i film- og scenekunstbranchen" og lovgivningen i øvrigt: "Bekendtgørelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v." har vi som instruktører et særligt ansvar for at sikre et trygt og kreativt arbejdsrum/miljø på produktionen.

Her er nogle forslag til hvad vi konkret kan gøre – I må meget gerne sende andre bud og erfaringer ind der kan være med styrke vores fælles arbejdsklima.

Som udgangspunkt er det Lederen af arbejdspladsen der har det overordnede ansvar for at sikre arbejdsmiljøet, og sikre at ikke finder krænkelser eller chikane sted. Før man starter

på produktionen, kan man spørge arbejdspladsen, om teatret har nogle særlige tiltag for at undgå grænseoverskridende adfærd. Om der er et code of conduct og evt. en person der er ansvarlig for arbejdsmiljøet og hvem den enkelte evt. skal henvende sig til hvis de oplever grænseoverskridende adfærd

Links Fra Arbejdstilsynet:

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9746>

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1406>

Med grænseoverskridende adfærd menes: diskrimination, chikane, seksuelle krænkelser og overgreb, vold og magtmisbrug.

Findes der en etisk refleksion i arbejdet med mennesker/de ansatte? Både i mødet med den enkelte, i arbejdskulturen og i de færdige produkter teatret skaber?

Glad Teater & Hamlet Scenen – Foto: Søren Meisner

Hvordan er teatrets politik omkring mobning og seksuel chikane? Finder der en formuleret politik?

Findes der en italesættelse af magt og magt-position. At der kan være ting man ikke ved og at man kan have privilegier, som den enkelte ansatte ikke er bevidst om.

Findes der retningslinjer for hvordan evt. krænkelser eller chikane vil blive håndteret. Er teatret indforstået med at du italesætter grænseoverskridende adfærd på produktionen – eller laver etiske retningslinjer på processen?

Vi er ledere for selve produktionen af det produkt vi er ansat til at lave eller har igangsat. Derfor er det også vigtigt at vi går i spidsen for at skabe trygge rammer for og italesætte arbejdsrummet:

Man kan citere Den aktuelle undersøgelse – og måske lovgivningen – kan være en god indgang til en samtale om hvordan arbejdsrummet skal være i netop denne produktion.

Man kan komme med et manifest eller et sæt færdige retningslinjer (eks. de etiske retningslinjer udarbejdet af TIO, DTF, Skuespillerforbundet, Danske Filminstruktører, Danske sceneinstruktører, FSAF, Producentforeningen, Super8, 18 frames, Danske scenografer, Teknisk Landsforbund, Den Danske scenekunstscole, Det danske filminstitut, Den Danske filmscole, bragt i DET POSTOMDELTE nr. 92 december 2020).

Man kan komme med nogle løsere indholdsrammer som holdet i fællesskab fylder forståelse og praktik på.

Man kan lave retningslinjer sammen med holdet – en til to timers session, hvor man formulerer en "kontrakt" eller hvor man gennemsnakker et oplæg, retter til og sætter eksempelord på.

Se informationsnotat fra Dansk Teater på side 35:

Man kan synliggøre kommandovejen – hvem går man til, hvis man oplever krænkelser selv eller er vidne til det.

Man kan aftale kontaktperson(er)

Man kan fortælle hvilken slags arbejdsproces man tænker at lave og fortælle hver gang processen skifter spor. Sådan at der er en tydelig sammenhæng imellem den kunstneriske undersøgelse/arbejde og selve arbejdsklimaet. Så vi også kan være med til at aflive myten om at et sundt og trygt arbejdsmiljø

svækker kunsten og den kunstneriske proces. Løbende have en status eller opsamling på om de involverede oplever der er det arbejdsrum/klima man er blevet enige om at efterstræbe. Her er det vigtigt at finde en form, sådan at hvis nogle har anker, er det trygt og ubesværet at komme af med det.

Så snart du oplever den mindste tvivl i dig selv eller på produktionen omkring krænkende adfærd, så søg vejledning hos teatrets repræsentant eller nogle af de folk der begynder at blive uddannede til at kunne håndtere krænkelssituationer.

Den faglige rapport kan læse i sin helhed her: <https://www.danskteater.org/wp-content/uploads/2020/11/rapport.-frdig.-pdf.pdf>

og til sidste 7 gode råd fra Dansk Teater:

Syv gode råd for håndtering af grænseoverskridende adfærd

- Vær meget tydelig om hvad der er selskabets politik for god opførsel.
- Kommuniker politikken ud med jævne mellemrum på møder, ved produktionsstart og lignende.
- Skab en kultur, der gør folk trygge ved at anmelde grænseoverskridende adfærd.
- Tag altid anmelderen alvorligt.
- Undersøg alle sager grundigt – husk at alle har krav på en fair behandling.
- Drag konsekvenser af anmeldelser.
- Sørg for at konsekvenserne er proportionale med krænkelsen

Paolo de Venecia Gile "Mahai" – Foto: Paolo de Venecia Gile

TILLÆG TIL "CODE OF CONDUCT KRÆNKELSESPAPIRET"

Bestyrelsen har siden efteråret 2017 forholdt sig aktivt til og gentagne gange drøftet #MeToo problematikkerne på bestyrelsesmøderne. Ud over denne opmærksomhed, har vi udadrettet foretaget os følgende:

TID	HANDLING
Efteråret 2017	Lærke Reddersen starter indsamlingen af vidnesbyrd. FDS indgår i den arbejdsgruppe, der følger op
Foråret 2018	Arbejdsgruppen udarbejder "Etiske retningslinjer"
Efteråret 2018	FDS yder økonomisk støtte til #MeToo symposium på Helsingør Kulturværft Christoffer
Efteråret 2018	Arbejdsgruppen bestiller undersøgelse fra Aarhus Universitet
Efteråret 2020	Undersøgelsen udkommer
December 2020	"Grøenseskridende adfærd" er tema i vores fagblad
December 2020	Vi udpeger Madeleine Røn Juul til "Krænkelserkontaktperson"
Januar 2021	Vi udarbejder Code of Conduct

Informationsnotat om Teatrets (indsat navn på teatret) Adfærdspolitik

Teatrets ledelse forventer, at alle ansatte og samarbejdspartnere lever op til denne politik for etisk og social ansvarlig adfærd, som er beskrevet her.

Ved enhver form for tilknytning* til teatret skal man derfor læse og efterleve adfærdspolitikken.

Teatrets adfærdspolitik bygger på Arbejdsmiljølovens krav og en række principper, der skal opretholde et sundt, trygt og sikkert arbejdsmiljø for medarbejderne. Grundlæggende for politikken er, at Teatret ikke tolererer vold, trusler, diskrimination, mobning, chikane, uønsket seksuel kontakt

eller anden adfærd af krænkende, ydmygende eller anstødelig karakter.

Derudover gælder at:

Alle tilknyttet teatret er ansvarlige for at skabe og vedligeholde et positivt og inkluderende arbejdsmiljø, hvor man udviser gensidig respekt for hinanden.

Alle opfordres til at reagere på uhensigtsmæssig, grænseoverskridende eller krænkende adfærd i situationen.

Teatret ønsker at fremme en åben og ansvarsfuld kultur, hvor alle kan føle sig trygge ved at sige fra eller rejse eventuelle bekymringer om grænseoverskridende eller krænkende adfærd.

Enhver tilknyttet teatret, der er vidne til uhensigtsmæssig, grænseoverskridende eller krænkende adfærd, opfordres til at rapportere forholdene til teatrets ledelse, tillidsrepræsentant eller anden person man har tillid til.

Teatret tager udgangspunkt i den krænkede parts oplevelse af situationen og forpligter sig til at undersøge situationen til bunds.

Grænseoverskridende eller krænkende adfærd kan foregå åbenlyst eller i det skjulte, mellem to mennesker eller i grupper, i fysisk eller psykisk form, verbalt eller digitalt. Det kan foregå i både formelle og uformelle magtstrukturer; mellem ledere og ansatte eller kolleger i mellem.

Teatret anser enhver form for grænseoverskridende eller krænkende adfærd som uacceptabel, hvad end adfærden er tilsigtet eller ej. Diskrimination defineres som enhver form for usaglig forskelsbehandling på baggrund køn, alder, race, etnicitet, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering, kønsmæssig identifikation, fysisk eller psykisk handicap eller social baggrund – listen er ikke udtømmende.

Chikane (herunder seksuel chikane) defineres som fysisk, psykisk eller visuel adfærd, der krænker en persons værdighed eller skaber et intimiderende, ydmygende, nedværdigende, utrygt eller stødende miljø.

Mobning defineres som handlinger, hvor en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid - eller gentagne gange på grov vis - udsætter en eller flere andre personer for krænkende handlinger, som vedkommende

opfatter som sårende eller nedværdigende. De krænkende handlinger bliver dog først til mobning, når de personer, som de rettes mod, ikke er i stand til at forsvare sig effektivt imod dem.

Vold/trusler defineres som en handling eller trussel, der krænker, skræmmer, smerter eller skader forurettede.

Handlinger i strid med adfærdspolitikken vil ud fra en konkret vurdering af den pågældende sag kunne medføre ansættelsesretlige konsekvenser i form af påtale, skriftlig advarsel, opsigelse eller bortvisning.

Kontakt

Ved kendskab til overskridelse af Teatrets adfærdspolitik skal der rettes henvendelse til nærmeste leder, teaterchefen, tillidsrepræsentant eller anden person, man har tillid til.

Hvis der er valgt en bestemt kontaktperson på teatret, som man kan henvende sig til i denne type sager, anføres kontaktoplysninger her: Eventuel særlig Kontaktperson:

*Denne politik gælder for ledere, ansatte, freelancere, konsulenter, leverandører og andre funktioner, der er tilknyttet Teatret eller agerer på vegne af Teatret i forbindelse med prøver, forestillinger, castings, træningssessioner, turnérejser, sociale arrangementer m.v. såvel indenfor som udenfor arbejdstiden.

BaggårdTeatret: "Under Isen" – Instruktion: Jacob Schjødt – PR Foto

**TIO, DTF, Dansk Skuespillerforbund,
Danske Filminstruktører,
Danske Dramatikere, Danske
Sceneinstruktører, FAF,
Producentforeningen, Super8,
18 Frames, Danske Scenografer,
Teknisk Landsforbund, Super 16, Den
Danske Scenekunstscole, Det Danske
Filminstitut, Den Danske Filmscole**

De etiske retningslinjer er et kodeks vi som branche er enige om.

Retningslinjerne er et udgangspunkt, vi kan bruge til at udvikle konkrete arbejdsværktøjer med i det faglige arbejde i vores brancher.

UDKAST

www.filmogscenekunstinitiativet.dk

- Vi følger gældende lovgivning og tilrettelægger arbejdet, således at det er sundhedsmæssigt forsvarligt.
- Vi sigter mod etisk refleksion i arbejdet med mennesker, både i mødet med den enkelte, i den arbejdskultur vi praktiserer, og i de færdige produkter vi skaber.

- Vi anerkender menneskets værdighed og respekterer, at hensyn til mennesket går forud for produkt og proces.
- Vi accepterer ikke mobning.
- Vi accepterer ikke seksuel chikane.
- Vi har respekt for menneskets selvbestemmelse og autonomi.
- Vi tager hensyn til integritet og udviser omhu i arbejdet med menneskers sårbarhed.
- Vi ønsker, at individet og fællesskabet griber ind overfor grænseoverskridende adfærd.
- Vi deltager ikke i fysisk og psykisk tvang eller manipulation.

- Vi presser ikke andre til at afsløre eller ændre deres livssyn, politiske, religiøse, seksuelle eller etiske overbevisninger.
- Vi skaber arbejdsrum med plads til, og respekt for, forskellighed.
- Vi respekterer og handler, når nogle siger fra, oplever deres grænser overskredet eller på anden måde påpeger krænkende handlinger.
- Vi har øje for ikke at ramme udsatte personer og minoriteter med krænkende strukturer som fx humor, eksklusion, diskrimination og tilbageholdelse af viden.
- Vi er os vores magt og position bevidst og agerer respektfuldt overfor hinanden.

- Vi accepterer og respekterer, at der er ting, vi ikke ved, og at vi kan have privilegier, som vi ikke selv kender.
- Vi er alle aktive deltagere i at skabe og vedvarende opretholde et sundt og fordrende arbejdsmiljø for alle.

Disse etiske retningslinjer er udarbejdet af film og scenekunstinitiativet.

Film -og scenekunst Initiativet er et branchenitiativ, der opstod i kølvandet på #metoo og som er et samarbejde mellem en lang række arbejdsmarkedsorganisationer, uddannelsesinstitutioner m. fl. Initiativet arbejder for at forbedre det psykosociale arbejdsmiljø og for at stoppe overgreb, sexkrænkelser og magtmissbrug i vores arbejdsliv. De etiske retningslinjer er et af Initiativets kernetiltag. De er udviklet på baggrund af tilbagemeldinger fra ca. 200

kollegaer, erfaringer fra andre etiske retningslinjer samt faglig og juridisk sparring. De er et fælles udgangspunkt, som vi kan referere til på tværs og som vi kan bruge som skelet i vores arbejde med konkrete værktøjer og arbejdskultur.

KÆRE MEDLEMMER I FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Der indkaldes hermed til
DEN ORDINÆRE GENERALFORSAMLING 2021
Mandag d. 22. marts 2021 kl. 18.30
Generalforsamlingen afholdes i Autorhuset, Linnésgade 25, 2 1361 København K

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang af det af bestyrelsen godkendte revisorpåtegnede regnskab
3. Gennemsigthedsrapport forelægges til godkendelse
4. Bestyrelsens beretning
5. Forslag fra bestyrelsen
6. Indkomne forslag
7. Budget og forslag til kontingent for det kommende år
8. Forslag om anvendelse af midler fra kollektiv rettighedsforvaltning
9. Valg af bestyrelse
10. Valg til legatudvalget
11. Valg af kritisk revisor
12. Eventuelt

Bilag til generalforsamlingen udsendes medio marts til foreningens medlemmer.

Eventuelle forslag til Generalforsamlingen skal være sekretariatet i hænde senest mandag d. 8. marts 2021.

Tilmelding til Generalforsamling 2021 til sekretariatet senest mandag d. 8. marts 2021.

Bestyrelsen har besluttet at refundere transportudgifter for personer bosat uden for hovedstadsområdet. Refusion vil svare til DSB standard.

